

PROGRAMY MAGISTERSKÉHO (INŽENÝRSKÉHO) STUDIA RURÁLNÍ SOCIOLOGIE NA UNIVERSITY OF MISSOURI- COLUMBIA, USA

Sandy Rikoon

Department of Rural Sociology; 211 Sociology Building
University of Missouri-Columbia, MO 65211, USA
tel: +(314) 882 0861, fax +(314) 882 1473

Anotace:

Katedra rurální sociologie na University of Missouri-Columbia nabízí tři základní programy pro budoucí absolventy: (1) Profesionální magisterský (inženýrský) program (vedoucí k titulu Masters of Science - M.S.) připravuje studenty pro zaměstnání, která vyžadují aplikovaný výzkum, hodnotící studie nebo schopnosti a dovednosti analyzovat různé záměry ve veřejné či soukromé sféře. (2) Tradiční magisterský (inženýrský) program směřující k titulu Masters of Science vyžaduje napsání práce. Tento program studují většinou ti, kteří mají v úmyslu pokračovat v doktorandském studiu. (3) Doktorandské studium představuje výzkumně orientovaný program pro ty, kteří zamýšlejí směřovat svou budoucí kariéru do akademické oblasti, specializovaného výzkumu či do oblasti analýzy různých politických rozhodnutí. Všechny tři programy zahrnují rozsáhlou přípravu v oblasti sociologické teorie a metodologie s důrazem na praktickou aplikaci a na spojení se záležitostmi veřejné politiky. Tento článek přibližuje požadavky kladené na absolventy jednotlivých programů, principy jejich přípravy. Poukazuje na spojení s katedrou sociologie a na další skutečnosti magisterského a doktorandského vzdělávání.

Summary:

The Department of Rural Sociology at the University of Missouri-Columbia offers three primary graduate degrees: A Professional Masters program (leading to the M.S. degree) prepares students for positions requiring applied research, evaluation research, or policy analysis skills. A more traditional Masters of Science degree, requiring a thesis, is intended for persons who intend to continue on for a Ph.D. The Ph.D. program is research-oriented and intended for persons who intend to pursue a career in academia or as a specialized research or policy analyst. All programs consist of broad training in sociological theory and methodology with attention to application and public policy issues. The course requirements, training philosophy, links with the Sociology Department, and other facets of graduate education are addressed in this article.

Klíčová slova:

Rurální sociologie, vzdělávání, University of Missouri, magisterské a doktorandské studium.

Keywords:

Rural sociology, education, University of Missouri, graduate studies

Katedra sociologie venkova a zemědělství na University of Missouri-Columbia je jednou z vedoucích kateder ve své oblasti (rurální sociologie) ve Spojených státech. První

přednášky z rurální sociologie na Missourijské universitě uskutečnil v letech 1914-1917 Luther L. Bernard, sociolog, jehož zájem se soustředil na problémy venkova začínajícího 20. století. Až do roku 1921 zůstaly akademické aktivity zaměřené na oblast venkova a zemědělství pod záštitou katedry sociologie. V tomto roce byla na Zemědělské fakultě ustavena nová katedra - katedra sociologie venkova a zemědělství (rurální sociologie), která vznikla oddělením od původní katedry sociologie. V uplynulých 74 letech jak katedra rurální sociologie, tak celá Zemědělská fakulta prošly řadou změn, které jsou dokumentovány Herbertem Lionbergerem (1968) a Lowry Nelsonem (1969). Dnes se katedra rurální sociologie (Department of Rural Sociology) nachází na Fakultě zemědělství, potravinářství a přírodních zdrojů (College of Agriculture, Food and Natural Resources) jako součást oddělení sociálních věd (Social Science Unit). V tomto oddělení je katedra společně s katedrou zemědělské ekonomiky, katedrou zemědělského vzdělávání a s centrem komunitních rozvojových programů. Každá katedra si v rámci fakulty samostatně (nezávisle) vytváří a následně provádí své učební osnovy a programy vedoucí k získání titulů bakaláře, magistra (inženýra) či doktora.

Učitelství sbor katedry tvoří 5 profesorů (Rex Campbell, Bill Heffernan, Daryl Hobbs, Michael Nolan a David O'Brian) a šest docentů (Alessandro Bonanno, Jere Gilles, Joel Hartman, Ken Pigg, Jim Pinkerton a Sandy Rikoon). Navíc jsou s katedrou spojeni výzkumní pracovníci (3) a samostatní výzkumní pracovníci (3). Veškerá příprava studentů v magisterském (inženýrském) studiu rurální sociologie je prováděna profesory a docenty s tím, že doplňující příprava (stejně tak jako finanční podpora studentů) vychází z hlavních výzkumných projektů katedry, práce výzkumných institutů a center na fakultě, na niž se podílejí členové učitelství sboru katedry. Hlavní oblasti specializace na katedře jsou:

- * sociologie zemědělství (zaměřuje se na sociální vztahy v zemědělské výrobě, zpracování a marketingu zemědělských produktů; zvláštní důraz je kladen na sociální struktury a mocenské vztahy spojené s organizací a použitím lidských, přírodních a technologických zdrojů v zemědělském hospodaření, na formy organizace v zemědělství a na dopady makrosociálních procesů na místní systémy);
- * environmentální sociologie (zaměřuje se na vztahy mezi jednáním, činností lidí /jak individuální, tak sociální/ a procesy v přírodě; zvláštní důraz je kladen na nezávislost a symbiotické vztahy lidského jednání, činnosti a procesů v živé i neživé přírodě; teoretické

přístupy sahají od humánní a sociální ekologie až po hlubinnou ekologii a nová sociální hnutí);

* komunitní studie;

* sociální změna a rozvoj.

Obecně lze říci, že katedra tlačí na studenty, aby během magisterského (inženýrského) a doktorandského studia získávali skutečné výzkumné zkušenosti. Takto nedochází k separaci našich výzkumných a vzdělávacích programů. Z výzkumných center a institutů Zemědělské fakulty jsou v rámci oddělení sociálních věd za nejdůležitější pro magisterskou (inženýrskou) a doktorandskou přípravu v rurální sociologii považovány následující: Kancelář analýzy sociálních a ekonomických dat -- OSEDA "*Office of Social and Economic Data Analysis*", Výzkumný ústav zemědělské politiky -- RUPRI "*Rural Policy Research Institute*" a Centrum pro zemědělství, zdroje a environmentální systémy -- CARES "*Centre for Agriculture, Resource, and Environmental Systems*". S rostoucími úspěchy katedry v získávání zdrojů na výzkum si můžeme dovolit finančně pomáhat většímu počtu studentů v magisterském (inženýrském) a doktorandském vzdělávání.

Každý rok začíná studovat na naší katedře 5 až 7 nových studentů, z nichž zpravidla polovina studuje v magisterském studiu a polovina ve studiu doktorandském. Asi dvě třetiny studentů naší katedry jsou občané USA, zbylou třetinu tvoří studenti z celého světa (požadavky na přijetí jsou téměř identické pro domácí a zahraniční studenty s tím rozdílem, že zahraniční studenti musí dokázat svou znalost angličtiny testem TOEFL, přičemž k přijetí ke studiu na University of Missouri je třeba získat v tomto testu nejméně 540 bodů). Během posledních pěti let ročně absolvovali svá studia v průměru dva studenti v magisterském studiu a dva studenti ve studiu doktorandském. Katedra se domnívá, že takovýto podíl přijatých a absolvujících studentů potvrzuje vhodnost provádění programu, v rámci kterého se připravují vysoce vzdělaní odborníci. Ti mohou okamžitě po absolvování nalézt odpovídající zaměstnání. Většina studentů naší katedry je finančně zajištěna různými druhy podpory, kdy se nejčastěji jedná o formu výzkumného asistentství (Research Assistenship). Tato finanční podpora poskytuje skromnou měsíční mzdu a finanční pomoc při placení školného.

Zatímco výzkumné zájmy většiny členů katedry rurální sociologie jsou úzce spojeny s oddělením sociálních věd a s Fakultou zemědělství, potravinářství a přírodních zdrojů, situace v programech magisterského a doktorandského vzdělávání je spletitější. V našich výukových programech úzce spolupracujeme s kolegy z katedry sociologie (ta je součástí Filosofické

fakulty -- College of Arts and Sciences). V tomto případě jde samozřejmě o přirozené partnerství, protože konceptuální a teoretické základy sociologie a rurální sociologie jsou vzájemně úzce spjaty. Toto spojení představuje ale také pragmatickou alianci, protože se tak vyhýbáme duplikaci v nabídce kursů, což navíc poskytuje studentům větší varietu jednotlivých předmětů, které jsou vyučovány. Např. všechny kurzy, které jsou spojeny se sociologií zemědělství a environmentální sociologií nabízejí vyučující z katedry rurální sociologie. Naopak, všechny kurzy spojené se sociologií vědění a sociologií vědy jsou nabízeny katedrou sociologie. Studenti z katedry rurální sociologie a z katedry sociologie mají mnoho stejných kurzů a mohou získávat kreditní body pro magisterské nebo doktorandské studium na obou katedrách.

Katedra rurální sociologie nabízí tři absolventské stupně. Dva z nich vedou k titulu Masters of Science (M.S.) a třetí vede k doktoratuře (Ph.D.). Všechny tyto programy zahrnují širokou přípravu v sociologické teorii a metodologii s pozorností věnovanou praktické aplikaci a záležitostem veřejné politiky.

1) *Professional Masters degree* (magisterské studium s profesionální orientací). V tomto druhu studia se připravují studenti pro práci jak ve veřejném (státním), tak soukromém sektoru. Jde o taková zaměstnání, která vyžadují, že uchazeč o zaměstnání ovládá aplikovaný sociologický výzkum, je schopný provádět hodnotící nebo analytické studie. Většina studentů, kteří absolvují tento stupeň magisterské přípravy pracuje v místních, státních nebo federálních správních agenturách. Menšina studentů pokračuje buď na Missourijské universitě či na jiných institucích jako doktorandi. Tento typ studia může být ukončen za 18 měsíců, ale studentům často trvá až dva roky než vyhoví všem požadavkům na ně kladeným.

2) *Traditional Masters degree* (tradiční magisterské studium). V tomto druhu magisterského studia, vyžadujícího napsání práce, se připravují většinou ti studenti, kteří mají v úmyslu pokračovat jako doktorandi na jiné instituci než je Missourijská universita, anebo ti, kteří mají své zvláštní důvody k tomu, proč chtějí absolvovat právě toto studium, které je spojeno s napsáním práce. V této druhé skupině jsou často zastoupeni i zahraniční studenti, kteří dočasně přerušují své studium nebo zaměstnání doma. Ačkoliv tradiční magisterské studium znamená méně hodin strávených na přednáškách než je tomu u magisterského studia s profesionální orientací, požadavek písemné práce znamená, že tradiční magisterské studium normálně vyžaduje semestr navíc, aby mohla být dokončena písemná práce. Tradiční

magisterské studium obvykle trvá dva roky s tím, že hlavní proměnnou je čas, který je nutný k napsání práce.

3) *Ph.D. degree* (doktorandské studium). Toto studium vede především k získání výzkumné hodnosti a je určeno pro ty, kteří mají zájem pokračovat ve své profesionální kariéře v akademické sféře či jako specializovaný výzkumník nebo jako politický analytik. Nejlepší studenti mohou začít studovat v tomto typu studia již po získání bakalářské hodnosti a směřovat přímo k doktorandskému programu. Avšak každý student, který si volí tuto cestu, musí na konci druhého roku studia předložit vědeckému časopisu článek založený na vlastním výzkumu. Tento článek může být připraven ve spoluautorství s členem katedry nebo s jinými studenty, ale student, který jej předkládá, musí být jeho hlavním autorem. Článek nemusí být časopisem přijat k publikaci, ale komentáře a posudky recenzentů předloženého článku jsou hodnoceny radou ustavenou pro studentovo doktorandské studium. Toto posouzení probíhá ještě předtím než student získá svolení k vykonání doktorandské srovnávací zkoušky.

Většina studentů však vstupuje do doktorandského studia s magisterskou hodností získanou ať již na Missourijské universitě nebo na jiných universitách. Pro studenty, kteří začínají doktorandské studium s bakalářskou hodností je průměrná doba potřebná pro jeho dokončení pět let. Pro studenty, kteří již absolvovali magisterské studium, je doba studia doktorandského obvykle tři nebo čtyři roky. Hlavní proměnnou, v níž se jednotliví studenti liší, je čas nutný pro úspěšné dokončení svých doktorských disertací.

Následuje seznam hlavních kursů, které jsou určeny pro magisterské a doktorandské studium na katedře rurální sociologie:

- 1) Sociální demografie
- 2) Sociologie zemědělství a přírodních zdrojů
- 3) Sociální změna a sociální trendy
- 4) Sociální struktura lokálních komunit
- 5) Životní prostředí a společnost
- 6) Sociální statistika
- 7) Sociální statistika pro pokročilé
- 8) Sociální a ekonomický rozvoj (seminář)
- 9) Populace a humánní ekologie (seminář)
- 10) Komunikace a šíření informací
- 11) Výzkumná metodologie

- 12) Techniky multivariační analýzy (seminář)
- 13) Kvalitativní metody (seminář)
- 14) Syntézy teorie a metody
- 15) Organizace zemědělství (seminář pro pokročilé)
- 16) Některé aspekty sociologie zemědělství a přírodních zdrojů (seminář pro pokročilé)
- 17) Některé aspekty rurální sociologie -- komunita (seminář pro pokročilé)
- 18) Terénní šetření a použití výzkumných metod.

Určení, jaké kurzy musí každý student absolvovat v magisterském nebo doktorandském studiu, závisí jak na požadavcích příslušného absolventského programu, tak na vlastním profilu studenta. Například, obsah úvodního kursu do sociální statistiky (6) je již obvyčejně studentům znám, protože byl zpravidla součástí jejich předchozí výuky. V takovém případě od studentů nevyžadujeme opakovat tento kurs, ale ani za něj nezískají žádné kreditní body.

Požadavky na absolvované kurzy v magisterském studiu s profesionální orientací zahrnují kurzy označené čísly (7), (11), jeden z kurzů pro magisterské studium na katedře sociologie, který se zabývá sociologickými teoriemi 20. století, dva další kurzy zaměřené na výzkumnou metodologii (které nemusí být nutně absolvovány na katedře rurální sociologie) a tři další kurzy z výše uvedeného seznamu.

Navíc studenti, kteří usilují o absolvování profesionálního magisterského studia musí dokončit odbornou praxi pod odborným vedením. Odborná praxe by měla poskytnout zkušenosti nezbytné pro profesionálního vědce pracujícího v sociálních vědách ať už v podnikatelských organizacích, neziskových organizacích či vládních agenturách a úřadech. Odborná praxe může být vykonávána na částečný nebo na plný úvazek, ale musí být ve svém celku rovna třem měsícům zaměstnání na plný úvazek. Studenti obvykle mají sešit, do něhož zaznamenávají své zkušenosti z praxe a pravidelně se setkávají se svým vedoucím. Na závěr praxe musí připravit článek zaměřený na jejich zkušenosti získané během uplynulých tří měsíců, který zároveň obsahuje také pojednání o roli sociologie v aplikovaných prostředích.

Požadavky na absolvované kurzy v tradičním magisterském studiu zahrnují kurzy označené čísly (7), (11), (14), jeden z kurzů pro magisterské studium na katedře sociologie, který se zabývá sociologickou teorií a navíc 4 další kurzy, které si volí student po konzultaci se svou radou pro studium. Celkem tedy student v tomto typu studia musí dokončit nejméně 8 kursů.

Navíc všichni studenti v tomto typu studia musí dokončit práci, která musí být přijata jejich radou pro studium a tato práce je potom veřejně obhajována. Je obtížné specifikovat

požadavky kladené na tuto práci. Ve většině případů představují původní výzkum prováděný absolujícími studentem a jeho výsledky v rozsahu 100-150 stran.

Požadavky na absolvované kurzy v doktorandském studiu jsou mnohem komplexnější. Především musí student splnit všechny požadavky vyplývající z nároků na absolvované kurzy u výše zmíněného tradičního magisterského studia (studenti, kteří vstupují do doktorandského studia s již ukončeným studiem magisterským, mohou požádat, aby jim byla většina nebo všechny tyto požadavky odpuštěny v případě, že někde jinde již podobné kurzy absolvovali v rámci magisterského studia). Všichni doktorandi musí navíc úspěšně zakončit kurzy označené čísly (12) a (13), kurz sociologické teorie pro pokročilé a přinejmenším pět „volitelných“ kurzů z rurální sociologie vybraných podle níže popsané procedury. Celkem tedy doktorandské studium obsahuje absolvování minimálně 20 kursů.

Pět „výběrových“ kurzů, které si studenti vybírají, musí být rozděleno mezi tři základní oblasti, které odrážejí výzkumné a vzdělávací zájmy katedry. Jimi jsou sociologie zemědělství a přírodních zdrojů [kurzy (2), (5), (15), (16)], komunitní studie [kurzy (4), (17), (18)] a sociální změna a vývoj [kurzy (3), (8), (10)]. Očekává se, že každý student si osvojí a zvládne jednu z těchto základních oblastí absolvováním tří kurzů ve zvolené skupině. U dalších dvou „volitelných“ kurzů si student volí vždy po jednom kurzu ze zbývajících oblastí hlavního zájmu katedry.

Na doktorandy jsou kladeny ještě další požadavky. Po absolvování všech kurzů musí každý student úspěšně vykonat srovnávací zkoušku řízenou doktorandovou radou pro studium, která se skládá ze 4 nebo 5 členů katedry. V případě neúspěchu u této zkoušky mají studenti obvykle ještě jednu možnost ji vykonat. Srovnávací zkouška obsahuje písemnou a ústní část. Úkolem písemné části (obvykle obtížnější) je zhodnotit studentovy kompetence v sociologické teorii a metodách, jeho znalosti s důrazem na speciální oblast, kterou si zvolil, a prověření studentovy připravenosti provést výzkum pro disertační práci. Ústní zkouška následuje pouze tehdy, je-li úspěšně složena písemná část. Ústní zkouška je veřejná.

Posledním a většinou nejobtížnějším požadavkem je pro doktoranda disertační práce, která musí být dokončena během pěti let od složení srovnávací zkoušky. Disertační práce musí obsahovat výsledky vlastního výzkumu, který je ve své oblasti důležitý a samotná disertační práce musí být původním dílem doktoranda. Pokud jde o pravidla týkající se délky a obsahu disertační práce, v tomto směru jich neexistuje příliš mnoho. Rozsah většiny

disertačních prací je mezi 200 až 300 stranami a práce obsahují kapitoly věnované teorii, metodologii, datům a jejich analýze.

Tento článek představuje pouze krátký přehled magisterských a doktorandských programů na katedře rurální sociologie. Na závěr bych rád poznamenal, že podle přesvědčení členů katedry vyžaduje úspěšné zvládnutí těchto programů také projevy profesionální aktivity studentů i mimo učební místnosti a v oblastech nesouvisejících s formálními požadavky na získání hodnosti. Od studentů se očekává, že se začnou zabývat svým povoláním ještě před tím, než dokončí svá studia. To znamená být aktivní ve výzkumu a službách, které jdou nad pracovní závazky na katedře nebo požadavky na absolvování. To také znamená participaci v práci odborných organizací a na konferencích, kongresech, seminářích, mítincích. Mnoho našich studentů vystupuje se svými příspěvky na odborných setkáních či publikuje své články v prestižních časopisech ještě před tím, než absolvují daný druh studia.

Katedra rurální sociologie ráda poskytne všem zájemcům více informací o našich vzdělávacích programech a o našich osnovách. Máte-li zájem, prosím, kontaktujte autora nebo pište na adresu: Dr. Alessandro Bonanno (Director of Graduate Studies), Department of Rural Sociology, University of Missouri, Columbia, MO., 65211.

Literatura

Lionberger, Herbert F. 1968. A History of the "People Speciality" in the Missouri College of Agriculture: From Modest Beginnings to Distinction. Columbia, MO: Department of Rural Sociology.

Nelson, Lowry. 1969. Rural Sociology: Its Origin and Growth in the United States, pp. 62-65. Minneapolis: University of Minnesota Press.